

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αγαπητοί αναγνώστες,

Η ολιστική προσέγγιση των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων και η κριτική Κοινωνική Εργασία, που μεταθέτει την έμφαση από το ατομοκεντρικό και ιατροκοινοποιημένο μοντέλο διάγνωσης και αντιμετώπισης στη θεσμική και κοινωνική πολιτική και πρακτική είναι στο επίκεντρο των δύο πρώτων άρθρων του παρόντος τεύχους (τ. 143/2021) της *Κοινωνικής Εργασίας*.

Ο επίκουρος καθηγητής Κοινωνικής Εργασίας Θεολόγος Χατζηπέμου και η καθηγήτρια Κλινικής Ψυχολογίας Ιωάννα Μπίμπου-Νάκου αναπτύσσουν στο άρθρο τους τους άξονες της διεπαγγελματικής συνεργασίας ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και εκπαιδευτικών στο σχολικό πλαίσιο προς όφελος των μαθητών και των οικογενειών τους. Παρουσιάζουν νεότερες κοινωνικο-πολιτισμικές θεωρήσεις, κριτικές προσεγγίσεις των κοινωνικών επιστημών για την προστασία των παιδιών και των νέων, καθώς και σύγχρονες ψυχαναλυτικές εφαρμογές διεπιστημονικής συνεργασίας στο σχολείο. Οι συγγραφείς καταλήγουν, μεταξύ άλλων, με προτάσεις συνεργασίας της σχολικής κοινωνικής εργασίας και της σχολικής ψυχολογίας που έχουν ως στόχο *«να άρουν πρακτικές διακρίσεων και αποκλεισμού.....»* και να ενθαρρύνουν *«την αντίσταση στη μια και μοναδική εξήγηση..... ως προϊόν ατομικής διεργασίας.....που αποκλείει εναλλακτικές ερμηνείες»* στην αντιμετώπιση μαθητών με δυσκολίες στο σχολείο.

Παρόμοιες θέσεις στον τομέα της αναπηρίας υποστηρίζει στο άρθρο της και η κοινωνική λειτουργός και ψυχολόγος Δέσποινα Αρώνη. Μέσω βιβλιογραφικής ανασκόπησης εξετάζει τα διαχρονικά μοντέλα προσέγγισης της αναπηρίας: τις ατομικές προσεγγίσεις - ηθικές και ιατροκεντρικές - και τις κοινωνικές. Το κοινωνικό μοντέλο, σε αντίθεση με τα προηγούμενα, αντιλαμβάνεται την αναπηρία ως κοινωνική κατασκευή και αποτέλεσμα κοινωνικής καταπίεσης. Προωθήθηκε από το αναπηρικό κίνημα, τις φεμινιστικές θεωρίες και τη ριζοσπαστική Κοινωνική Εργασία. Του ασκήθηκε όμως και κριτική, κυρίως ότι αγνοεί τις προσωπικές, ψυχολογικές και σωματικές ανάγκες του ανάπηρου ατόμου. Η σύγχρονη οπτική της αναπηρίας, μας λέει η συγγραφέας, ενσωματώνει ως βάση και πλαίσιο το κοινωνικό μοντέλο, προωθώντας κοινωνικές, πολιτισμικές και οικονομικές πολιτικές και δράσεις ισότιμης αντιμετώπισης και ενσωμάτωσης των αναπήρων στον κοινωνικό ιστό, με παράλληλη αναγνώριση ατομικών αναγκών.

Η δεκαετής οικονομική κρίση επηρέασε, λιγότερο ή περισσότερο, όλους σχεδόν τους επαγγελματικούς κλάδους. Τίθεται λοιπόν το ερώτημα: ως ποιο βαθμό και με ποιούς τρόπους επέδρασε η κρίση στην άσκηση του έργου των κοινωνικών λειτουργών; Το θέμα αυτό διερεύνησαν ο διδάσκων Γεώργιος Κουντουράς, η καθηγήτρια Αγάπη Κανδυλάκη και ο επίκουρος καθηγητής Χαράλαμπος Τσαϊρίδης, σε δείγμα 102 κοινωνικών λειτουργών, σε ποικίλα πλαίσια εργασίας, με έμφαση στην εκτίμηση του άγχους των υποκειμένων. Αν και οι δυσχερείς κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες που δημιούργησε η κρίση επιβάρυναν ποσοτικά και ποιοτικά το έργο τους, όπως ανέφεραν οι συμμετέχοντες, η ανθεκτικότητα των κοινωνικών λειτουργών αναδύεται ως κεντρικό συμπέρασμα της εν λόγω έρευνας.

Η Συντακτική Επιτροπή